ορισμένες συγκλίνουσες ενδείξεις γεννούν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον είναι ορθά τα διορθωμένα στοιχεία.

2. Όταν η Επιτροπή αρνείται να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ με ορισμένες δαπάνες, με την αιτιολογία ότι οι δαπάνες αυτές προκλήθηκαν από παραβάσεις της κοινοτικής ρυθμίσεως που καταλογίζονται στο κράτος μέλος, το κράτος μέλος είναι αυτό που οφείλει να αποδείξει ότι πληροί τους όρους για να λάβει τη χρηματοδότηση που δεν γίνεται δεκτή. Το κράτος μέλος φέρει το βάρος της αποδείξεως και στην περίπτωση όπου η Επιτροπή κρίνει, βάσει αξιοπίστων αποτελεσμάτων δειγματοληπτικού ελέγχου ότι αυτό δεν τήρησε την υποχρέωση να ελέγξει κατά τον κατάλληλο τρόπο την ποιότητα του καπνού που ενέκρινε προκειμένου να πωληθεί προς την παρέμβαση.

ΕΚΘΕΣΗ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ

στην υπόθεση C-385/89 *

I — Νομικό πλαίσιο

1. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 93), ορίζει ότι η Κοινότητα, και ειδικότερα το τμήμα Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (στο εξής: ΕΓΤΠΕ), χρηματοδοτεί απευθείας τις επιστροφές κατά την εξαγωγή προς τρίτες χώρες και τις παρεμβάσεις που προορίζονται για τη ρύθμιση των γεωργικών αγορών και οι οποίες χορηγούνται αντίστοιχα στις επιχειρήσεις, σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες που ισχύουν στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών.

Δυνάμει του άρθρου 4 του κανονισμού 729/70 η Επιτροπή θέτει στη διάθεση των κρατών μελών τις αναγκαίες πιστώσεις προκειμένου οι αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες και οργανισμοί να προβαίνουν, σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανόνες και τις εθνικές νομοθεσίες, στις πληρωμές αυτών των επιστροφών και παρεμβάσεων. Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β, του κανονισμού αυτού, η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεων με την επιτροπή του ΕΓΤΠΕ, εκκαθαρίζει προ του τέλους του επομένου έτους, βάσει των ετησίων λογαριασμών, συνοδευομένων από τα αναγκαία για την εκκαθάρισή τους έγγραφα, τους λογαριασμούς των υπηρεσιών και των οργανισμών των κρατών μελών που έχουν εξουσιοδοτηθεί να καταβάλουν τις επιστροφές κατά την εξαγωγή προς τις τρίτες χώρες και τις παρεμβάσεις που προορίζονται για τη ρύθμιση των γεωργικών αγορών στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών. Κατά το άρθρο 9 του προαναφερθέντος κανονισμού 729/70 τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση της Επιτροπής κάθε πληροφορία που είναι αναγκαία για την καλή λειτουργία του ΕΓΤΠΕ. Εξάλλου, οι υπάλληλοι της Επιτροπής έχουν το δικαίωμα να πραγματοποιούν επιτοπίους ελέγχους, στο πλαίσιο των οποίων έχουν πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα που έχουν σχέση με τις δαπάνες τις χρηματοδοτούμενες από το ΕΓΤΠΕ.

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

2. Κατά το άρθρο 8, στοιχείο α, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1723/72 της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 1972, περί εκκαθαρίσεως λογαριασμών για το ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/008, σ. 115), η απόφαση για την εκκαθάριση των λογαριασμών περιλαμβάνει τον καθορισμό του ύψους των δαπανών που πραγματοποιούνται σε κάθε κράτος μέλος κατά τη διάρκεια του οικείου οικονομικού έτους και οι οποίες αναγνωρίζονται ως επιβαρύνουσες το ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων.

II — Πραγματικά περιστατικά

3. Με την απόφαση 89/627/ΕΟΚ, της 15ης Νοεμβρίου 1989, η Επιτροπή εκκαθάρισε τους λογαριασμούς των κρατών μελών σχετικά με τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1987 (ΕΕ L 359, σ. 23) και καθόρισε το ύψος των δαπανών που αναγνωρίζονται ως επιβαρύνουσες το ΕΓΤΠΕ.

4. Υπό το φως των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν από τις υπηρεσίες της, η Επιτροπή θεώρησε ιδίως ότι μέρος των δαπανών που δηλώθηκαν από την Ελληνική Δημοκρατία δεν πληροί τις προϋποθέσεις των κοινοτικών διατάξεων και δεν μπορεί, επομένως, να χρηματοδοτηθεί από το ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων. Από το παράρτημα της αποφάσεως 89/627 προκύπτει ότι το ύψος των δαπανών που εξακολουθεί να επιβαρύνει την Ελληνική Δημοκρατία ανέρχεται σε 4 015 480 761 δρχ. Η απόφαση αναφέρει επίσης ότι τα κράτη μέλη ενημερώθηκαν λεπτομερώς για τις διορθώσεις των λογαριασμών τους και μπόρεσαν να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους συναφώς.

5. Με την απόφαση 90/213/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 1990 (ΕΕ L 113, σ. 32), η Επιτροπή τροποποίησε την απόφαση 89/627, ιδίως ως προς τον καθορισμό του ύψους των δαπανών που εξακολουθούσαν να επιβαρύνουν την Ελληνική Δημοκρατία: επειδή αναγνωρίστηκε λογιστικό σφάλμα, το ανωτέρω ποσό μειώθηκε σε 2 323 949 293 δρχ.

6. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι, κατά την Επιτροπή, οι πράξεις που δικαιολόγησαν τις μη αναγνωρισθείσες δαπάνες δεν ήταν σύμφωνες προς το εφαρμοστέο κοινοτικό δίκαιο. Η Επιτροπή διευκρίνισε στην Ελληνική Δημοκρατία τους ειδικούς λόγους για τους οποίους οι πράξεις αυτές ήταν αντικανονικές, στο πλαίσιο διμερών επαφών που προηγήθηκαν της αποφάσεως περί εκκαθαρίσεως των λογαριασμών. Οι λόγοι αυτοί συνοψίστηκαν στην έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων για την εκκαθάριση των λογαριασμών του έτους 1987 (στο εξής: συνοπτική έκθεση), που διαβιβάστηκε στην Ελληνική Δημοκρατία.

7. Με την παρούσα προσφυγή ζητείται, αφενός, η ακύρωση της αποφάσεως 89/627 στο σύνολό της, λόγω παραβάσεως ουσιωδών τύπων και παραβάσεως της Συνθήκης ή των κανόνων των σχετικών με την εφαρμογή της, συνεπεία των επιφυλάξεων που διατύπωσε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως, καθώς και λόγω της αυθαίρετης και εσφαλμένης επιβαρύνσεως της Ελλάδος με το συνολικό ποσό των 4 015 480 761 αντί 2 323 949 293 δρχ (πέραν των ειδικών αμφισβητήσεων του τελευταίου αυτού ποσού). Εξάλλου, με την προσφυγή ζητείται η μερική ακύρωση της επίδικης αποφάσεως, κατά το μέτρο που αρνείται να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ με τα εξής ποσά:

— 213 801 319 δρχ, για επιστροφές κατά την εξαγωγή 6 400 τόνων σιμιγδαλιού σίτου (σημείο 4.1.4.1 της συνοπτικής εκθέσεως)·

— 367 402 940 δρχ, για τη διαχείριση ζωοτροφών (σημείο 4.1.4.2 της συνοπτικής εκθέσεως)·

— 258 108 000 δρχ, για την εισφορά συνυπευθυνότητας στον τομέα των σιτηρών [περίοδος 1986/87, σημείο 4.2.2.2.3, περίπτωση 1), της συνοπτικής εκθέσεως]·

— 1 391 025 367 δρχ, για την αποθεματοποίηση των καπνών (σημείο 4.9.1 της συνοπτικής εκθέσεως).

III — Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

8. Η προσφυγή της Ελληνικής Δημοκρατίας πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 29 Δεκεμβρίου 1989.

9. Με χωριστό δικόγραφο, που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου την ίδια ημέρα, η Ελληνική Δημοκρατία, σύμφωνα με το άρθρο 185 της Συνθήκης και τα άρθρο 83 και επ. του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, ζήτησε την αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Με Διάταξη της 23ης Φεβρουαρίου 1990, C-385/89, Ελληνική Δημοκρατία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-561), ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου έκρινε ότι παρείλκε η έκδοση Διατάξεως και επεφυλάχθη ως προς τα δικαστικά έξοδα.

10. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Οι διάδικοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήματα που απαντήθηκαν εμπροθέσμως.

11. Η *Ελληνική Δημοκρατία*, προσφεύγουσα, ζητεί από το Δικαστήριο:

1) να ακυρώσει την απόφαση 89/627/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 15ης Νοεμβρίου 1989, σχετικά με την εκκαθάριση των λογαριασμών των κρατών μελών που αφορούν τις δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1987, κατά τους τομείς που προσβάλλονται στο σύνολό τους με την παρούσα προσφυγή·

2) να καταδικάσει την Επιτροπή στην καταβολή της δικαστικής δαπάνης.

12. Η *Επιτροπή*, καθής, ζητεί από το Δικαστήριο:

1) να απορρίψει ως αβάσιμη την προσφυγή ακυρώσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας κατά της αποφάσεως 89/627/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 15ης Νοεμβρίου 1989·

2) να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων και των εξόδων της αιτήσεως αναστολής εκτελέσεως στην παρούσα υπόθεση.

13. Η Ελληνική Δημοκρατία παραιτήθηκε, με το υπόμνημα απαντήσεως, από τον λόγο ακυρώσεως σχετικά με την αυθαίρετη και εσφαλμένη επιβάρυνση με το συνολικό ποσό των 4 015 480 761 δρχ, λόγω της διορθώσεως του λογιστικού σφάλματος που αναγνωρίστηκε από την Επιτροπή με την απόφαση 90/213.

Απαντώντας σε ένα από τα ερωτήματα του Δικαστηρίου, η Ελληνική Δημοκρατία παραιτήθηκε επίσης από τον γενικό λόγο ακυρώσεως σχετικά με τις επιφυλάξεις που διατύπωσε η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις της επίδικης αποφάσεως, λόγω του ότι το Δικαστήριο απέρριψε ήδη τον ίδιο λόγο ακυρώσεως με τις αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 1990, Ελληνική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, C-259/87, C-334/87 και C-335/87 (Συλλογή 1990, σ. 2845, 2849 και 2875), που αφορούσαν αντίστοιχα τις εκκαθαρίσεις λογαριασμών για τα έτη 1983, 1984 και 1985.

Στο ίδιο υπόμνημα απαντήσεως η Ελληνική Δημοκρατία παραιτήθηκε, τέλος, από τον λόγο ακυρώσεως σχετικά με τη μη αναγνώριση από το ΕΓΤΠΕ ποσού 367 402 940 δρχ για τη διαχείριση ζωοτροφών, ύστερα από την απόφαση της 19ης Μαρτίου 1991, Ελληνική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, C-32/89 (Συλλογή 1991, σ. I-1321), σχετικά με την εκκαθάριση των λογαριασμών για το 1986, με την οποία το Δικαστήριο απέρριψε τον ίδιο λόγο ακυρώσεως.

Δεν θα αναφερθώ κατωτέρω στους λόγους ακυρώσεως από τους οποίους παραιτήθηκε η Ελληνική Δημοκρατία.

IV — Λόγοι ακυρώσεως και επιχειρήματα των διαδίκων

Α — *Ως προς τις δαπάνες για τις επιστροφές κατά την εξαγωγή 6 400 τόνων σιμιγδαλιού σκληρού σίτου (σημείο 4.1.4.1 της συνοπτικής εκθέσεως)*

14. Η *Ελληνική Δημοκρατία* ζητεί να ακυρωθεί η επίδικη απόφαση στο σημείο αυτό λόγω πλάνης περί τα πράγματα.

15. Κατά την εκκαθάριση των λογαριασμών για το 1986, η Επιτροπή δεν είχε επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ με τις δαπάνες που η Ελληνική Δημοκρατία είχε δηλώσει ως επιστροφές κατά την εξαγωγή 40 000 τόνων σιμιγδαλιού σίτου.

Αυτό οφειλόταν στη διαπίστωση των ενεργών παρεμβάσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας στην αγορά των σιτηρών, μέσω της Κεντρικής Υπηρεσίας Διαχειρίσεως Εγχωρίων Προϊόντων (ΚΥΔΕΠ), που είχε υποχρεωθεί να διαθέσει για λογαριασμό του κράτους τα αποθέματα σίτου που είχε στην κατοχή της δυνάμει τεσσάρων προγραμματικών συμφωνιών. Μια από τις συμφωνίες αυτές αφορούσε 40 000 τόνους σιμιγδαλιού. Ενώ η Ελληνική Δημοκρατία αμφισβήτησε την ύπαρξη της συμφωνίας αυτής, το Δικαστήριο, με την προαναφερθείσα απόφαση C-32/89, Ελληνική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, αναγνώρισε ότι η Επιτροπή δεν είχε διαπράξει σφάλμα συνάγοντας την ύπαρξη της ανωτέρω προγραμματικής συμφωνίας και ότι οι ελληνικές αρχές είχαν επέμβει, κατά παραβίαση του κοινοτικού δικαίου, στους όρους αγοράς και πωλήσως των σιτηρών από την ΚΥΔΕΠ, ελέγχοντας τις πράξεις της τελευταίας και αντισταθμίζοντας τα ελλείμματά της με δημοσιονομικά μέτρα.

Δεδομένου ότι από τους ανωτέρω 40 000 τόνους σιμιγδαλιού μόνο 33 600 τόνοι είχαν ληφθεί υπόψη για τη χρηματοοικονομική διόρθωση ως προς το έτος 1986, η Επιτροπή προέβη στη διόρθωση ως προς τους υπολοίπους 6 400 τόνους για το έτος 1987, η οποία ανήλθε σε 213 801 319 δρχ.

16. Η Ελληνική Δημοκρατία δεν αμφισβητεί τους αριθμούς αυτούς, υποστηρίζει όμως ότι η απόφαση της Επιτροπής επί του σημείου αυτού πάσχει πλάνη περί τα πράγματα, δεδομένου ότι η προγραμματική συμφωνία για το σιμιγδάλι ουδέποτε εκτελέστηκε πραγματικά.

Εξάλλου, υπό το φως της ανωτέρω υποθέσεως C-32/89, που εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου, είναι, ασφαλώς, τουλάχιστον άσκοπο και επιζήμιο για την Ελληνική Δημοκρατία να ληφθεί υπόψη το ανωτέρω ποσό που αναφέρεται στο πλαίσιο της επίδικης αποφάσεως.

Επί της παρατηρήσεως της Επιτροπής ότι η απλή δήλωση περί μη εκτελέσεως της προγραμματικής συμφωνίας για το σιμιγδάλι δεν επαρκεί, ελλείψει συγκεκριμένων αποδεικτικών στοιχείων ικανών να διαψεύσουν τη βασιμότητα της απόψεως της Επιτροπής, η Ελληνική Δημοκρατία αντιτάσσει, αφενός, ότι δεν μπορεί να προσκομίσει ανύπαρκτα αποδεικτικά στοιχεία· αφετέρου, ότι, αφού η Επιτροπή δεν δέχεται την επίσημη διαβεβαίωση της Ελληνικής Δημοκρατίας ως προς τη μη εκτέλεση της ανωτέρω συμφωνίας, το βάρος της αποδείξεως φέρει η ίδια η Επιτροπή.

Β — *Ως προς την είσπραξη της εισφοράς συνυπευθυνότητας στον τομέα των σιτηρών [περίοδος 1986/87· σημείο 4.2.2.2.3, περίπτωση 1), της συνοπτικής εκθέσεως]*

17. Με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2727/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των σιτηρών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 158), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1579/86 της 23ης Μαΐου 1986 (ΕΕ L 139, σ. 29), θεσπίστηκε, από 1ης Ιουλίου 1986, η εισφορά συνυπευθυνότητας (5,38 ECU που αντιστοιχούν σε 628 δρχ ανά τόνο για την περίοδο 1986/87), που οφείλεται επί των σιτηρών που παράγονται εντός της Κοινότητας και αποτελούν αντικείμενο μιας από τις κατωτέρω πράξεις: πρώτη μεταποίηση, αγορά στο πλαίσιο παρεμβάσεως, εξαγωγή υπό μορφή σπόρων.

Η εισφορά συνυπευθυνότητας, που έχει ως σκοπό να αποτρέψει την υπερπαραγωγή, συνιστά έσοδο που καταβάλλεται στο ΕΓΤΠΕ. Το πρόβλημα αφορά τον έλεγχο της δηλώσεως των κρατών μελών, όσον αφορά την ορθή είσπραξη της εισφοράς αυτής.

18. Κατά την Επιτροπή, οι μέθοδοι που στηρίζονται αποκλειστικά στους ετήσιους λογαριασμούς των κρατών μελών και εφαρμόζονται στις περιπτώσεις υπολογισμού των δαπανών των κρατών μελών που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΠΕ (όταν είναι δυνατός ο καθορισμός της ταυτότητας των δικαιούχων και, επομένως, ο έλεγχος των αντίστοιχων προϋποθέσεων καταλογισμού των δαπανών) δεν μπορούν να εφαρμοστούν στην περίπτωση υπολογισμού των εσόδων του ΕΓΤΠΕ. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, για παράδειγμα, στην περίπτωση του εσόδου της εισφοράς συνυπευθυνότητας, τα λογιστικά στοιχεία των οργανισμών παρεμβάσεως των κρατών μελών αναφέρουν μόνο τους συναλλασσομένους που πράγματι κατέβαλαν την εισφορά αυτή, χωρίς να αναφέρουν τις ποσότητες σιτηρών που απηλλάγησαν από την εισφορά και τη δικαιολόγηση της απαλλαγής αυτής. Εξ ού και η ανάγκη επεξεργασίας μεθόδου υπολογισμού στηριζόμενης επίσης επί στατιστικών στοιχείων, που υποκείμενα σε διασταυρωμένους ελέγχους, καθιστούν δυνατή την πλήρη και αξιόπιστη εκτίμηση της εκτάσεως της πραγματικής εισπράξεως της εισφοράς σε κάθε κράτος μέλος. Η μέθοδος αυτή, την οποία επεξεργάστηκαν οι υπηρεσίες του ΕΓΤΠΕ και η οποία ανακοινώθηκε στα κράτη μέλη, στηρίζεται σε στατιστικά στοιχεία που γνωστοποιούνται υπό την ευθύνη των τελευταίων και δημοσιεύονται από τη Στατιστική Υπηρεσία της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: Eurostat) και περιλαμβάνει δύο βασικά στοιχεία: την «υποκείμενη ποσότητα» (που προκύπτει κατ' ουσία από τις στατιστικές που γνωστοποιούνται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της διαχειρίσεως της αγοράς των σιτηρών) και την «απαλλασσόμενη ποσότητα». Εφόσον η ποσότητα για την οποία εισπράχθηκε η

εισφορά είναι εξ ορισμού γνωστή, ένας απλός μαθηματικός υπολογισμός καθιστά δυνατό τον υπολογισμό της συνολικής ποσότητας για την οποία δεν εισπράχθηκε εισφορά, πράγμα που συνεπάγεται χρηματοοικονομική διόρθωση.

19. Η *Ελληνική Δημοκρατία* δεν αμφισβητεί τη μέθοδο αυτή καθεαυτή, αλλά θεωρεί ότι ζημιώθηκε από τα συγκεκριμένα αποτελέσματα στα οποία κατέληξε η εφαρμογή της εν προκειμένω.

Ένα από τα στατιστικά στοιχεία που συμβάλλουν στον καθορισμό της «υποκείμενης ποσότητας» είναι ο αριθμός σχετικά με τη συνολική εσωτερική χρησιμοποίηση. Οι ελληνικές αρχές, αφού γνωστοποίησαν στο Eurostat, ένα έτος μετά το τέλος της περιόδου 1986/87, τον αριθμό των 5 141 000 τόνων, με τηλετύπημα της 17ης Απριλίου 1989 δήλωσαν ότι, κατόπιν συμπληρωματικών και πλέον εμπεριστατωμένων ελέγχων ο αριθμός σχετικά με τη συνολική εσωτερική χρησιμοποίηση ανερχόταν σε 4 489 000 τόνους (δηλαδή ποσότητα κατά 652 000 τόνους μικρότερη από εκείνη που είχε ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή)· με την εφαρμογή της μεθόδου υπολογισμού βάσει των δύο αυτών διαφορετικών αριθμών και λαμβανομένης υπόψη της προσθήκης, που γίνεται ομόφωνα δεκτή από τους διαδίκους, των 299 000 τόνων στην απαλλασσόμενη ποσότητα, προκύπτουν δύο διαφορετικά αποτελέσματα ως προς τη μη εισπραχθείσα εισφορά: 411 000 τόνοι (που αντιστοιχούν σε οικονομική διόρθωση ύψους 258 108 000 δρχ) κατά την Επιτροπή, και 0 τόνοι κατά την Ελληνική Δημοκρατία, αντίστοιχα. Ο διορθωμένος αριθμός δημοσιεύθηκε, εξάλλου, από το Eurostat στις 6 Δεκεμβρίου 1989, μετά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως (15 Νοεμβρίου 1989).

20. Η *Επιτροπή* αρνήθηκε να λάβει υπόψη τον νέο αυτό αριθμό, δηλώνοντας ότι ο αριθμός που γνωστοποιήθηκε στο Eurostat το 1988 πρέπει να θεωρηθεί ως οριστικός για πολλούς και διαφόρους λόγους.

Πρώτον, είναι δύσκολο να υποτεθεί ότι ο αρχικός αριθμός μπορεί να τροποποιήθηκε τόσο σημαντικά, δηλαδή κατά 13 %, δύο έτη μετά το τέλος της αντίστοιχης περιόδου· δεύτερον, ουδέποτε παρατηρήθηκαν τέτοιες τροποποιήσεις κατά τις προγενέστερες περιόδους· τρίτον, ο πρώτος αριθμός του Eurostat σχεδόν ταυτίζεται με τον αριθμό που γνωστοποιήθηκε από τις ελληνικές αρχές στη διεύθυνση σιτηρών της Επιτροπής στο πλαίσιο του προσωρινού απολογισμού (5 263 000 τόνοι)· τέταρτον, οι ελληνικές αρχές δεν προσκόμισαν κανένα συγκεκριμένο αποδεικτικό στοιχείο περί του ότι τα πρώτα στατιστικά στοιχεία του Eurostat ενείχαν σφάλματα· τέλος, όσον αφορά το γεγονός ότι το Eurostat δημοσίευσε τον διορθωμένο αριθμό, κατόπιν όμως εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή επικαλείται την παγία νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία η νομιμότητα της προσβαλλομένης πράξεως πρέπει να εκτιμάται ενόψει των πραγματικών περιστατικών και των δεδομένων που υφίσταντο κατά τον χρόνο εκδόσεώς της. Η Επιτροπή αναφέρει, συναφώς, την απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1979, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 15/76 και 16/76, Γαλλία κατά Επιτροπής (Rec. 1979, σ. 321).

21. Η *Ελληνική Δημοκρατία* απαντά ότι, εφόσον η Επιτροπή αναγνωρίζει η ίδια ότι το σύστημα συλλογής των στατιστικών στοιχείων στον τομέα των σιτηρών δεν είναι απολύτως αξιόπιστο και εφόσον στηρίχθηκε, εν προκειμένω, στα προσωρινά αποτελέσματα των κρίσιμων στοιχείων, δεν μπορεί να αμφισβητήσει βασίμως τα μεταγενέστερα στοιχεία που προσκομίστηκαν από τις ελληνικές αρχές ύστερα από δραστικό έλεγχο και τα οποία αποδίδουν τον ακριβή αριθμό για τη συνολική εσωτερική χρησιμοποίηση.

Τέλος, κατά το προσφεύγον κράτος, κακώς η Επιτροπή επικαλείται την ανωτέρω νομολογία του Δικαστηρίου, δεδομένου ότι ήδη από 17ης Απριλίου 1989, προ της εκδόσεως της επίδικης

αποφάσεως, η Ελληνική Δημοκρατία είχε θέσει στη διάθεση της Επιτροπής τα διορθωμένα στοιχεία.

Επί του τελευταίου αυτού σημείου η *Επιτροπή* ισχυρίζεται ότι η ανακοίνωση της 17ης Απριλίου 1989 δεν περιείχε κανένα συγκεκριμένο και αξιόπιστο αποδεικτικό στοιχείο που να δικαιολογεί τη διόρθωση.

Γ — *Ως προς τις δαπάνες για την αποθεματοποίηση ακατέργαστου καπνού (σημείο 4.9.1 της συνοπτικής εκθέσεως)*

22. Η *Ελληνική Δημοκρατία* ζητεί να ακυρωθεί η επίδικη απόφαση κατά το σημείο αυτό, επειδή έλαβε υπόψη μη νόμιμα στοιχεία κρίσεως και, επικουρικά, λόγω εσφαλμένης απεικονίσεως της πραγματικής καταστάσεως.

23. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1467/70 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1970 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/033, σ. 28), περιέχει ορισμένους γενικούς κανόνες που διέπουν την παρέμβαση στον τομέα του ακατέργαστου καπνού. Το άρθρο 5 ορίζει ότι μόνον ο καπνός που ανταποκρίνεται σε ορισμένα ελάχιστα ποιοτικά χαρακτηριστικά τα οποία καθορίζονται βάσει της κατατάξεως σε κατηγορίες και ποιότητες, αγοράζεται από τους οργανισμούς παρεμβάσεως.

Κατά το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1727/70 της Επιτροπής, της 25ης Αυγούστου 1970 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 183), ο καπνός ανταποκρίνεται στα ελάχιστα ποιοτικά χαρακτηριστικά του άρθρου 5 του κανονισμού 1467/70, αν δεν παρουσιάζει ένα ή περισσότερα από τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙΙ.

Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1883/78 του Συμβουλίου της 2ας Αυγούστου 1978, περί των γενικών κανόνων χρηματοδοτήσεως των παρεμβάσεων από το ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/022, σ. 91), προβλέπει ότι, όταν το μέτρο παρεμβάσεως συνεπάγεται την αγορά και την αποθεματοποίηση προϊόντων, το χρηματοδοτούμενο ποσό καθορίζεται από τους ετήσιους λογαριασμούς οι οποίοι τηρούνται από τις υπηρεσίες ή τους οργανισμούς πληρωμής και στους οποίους χρεώνονται και πιστώνονται αντιστοίχως τα διάφορα στοιχεία των εξόδων και εσόδων.

24. Επειδή οι υπηρεσίες του ΕΓΤΠΕ αμφέβαλαν για την ποιότητα του αποθεματοποιημένου καπνού παρεμβάσεως στην Ελλάδα, προέβησαν τον Δεκέμβριο του 1987 σε επιτόπιο δειγματοληπτικό έλεγχο σε αποθηκευτικούς χώρους της Θεσσαλονίκης, της Καβάλας και των Σερρών.

Από τις πραγματοποιηθείσες αναλύσεις προέκυψε ότι σημαντικό τμήμα του καπνού παρεμβάσεως που ελέχθηκε δεν ανταποκρινόταν στα απαιτούμενα ελάχιστα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Αυτά τα ποιοτικά ελαττώματα οδήγησαν το ΕΓΤΠΕ στον αποκλεισμό της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως των δαπανών σχετικά με την αποθεματοποίηση του συνόλου του καπνού Burley, καθώς και των δαπανών σχετικά με την αποθεματοποίηση παρτίδων καπνού ανατολικού τύπου που υπήχθησαν στον έλεγχο.

25. Η *Ελληνική Δημοκρατία* αμφισβητεί τόσο τον τρόπο λήψεως των δειγμάτων όσο και την αντιπροσωπευτικότητα των παρτίδων τους.

Ως προς το πρώτο σημείο, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, ελλείψει διατάξεως σχετικής

με τη δειγματοληψία, το ΕΓΤΠΕ έπρεπε να ακολουθήσει τη διεθνή πρακτική, δηλαδή τη λήψη οριζοντίων στρωμάτων πάχους πέντε περίπου εκατοστών, ενώ εν προκειμένω η δειγματοληψία έγινε με τη λήψη φύλλων. Εξάλλου, ουδείς εκπρόσωπος των ελληνικών οργανισμών δεν εκλήθη για να παραστεί κατά την εργαστηριακή ανάλυση των δειγμάτων.

Ως προς την αντιπροσωπευτικότητα των παρτίδων, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι είναι αυθαίρετη η επέκταση σε όλη την Ελλάδα των συμπερασμάτων της δειγματοληψίας που πραγματοποιήθηκε μόνο σε τρεις πόλεις.

Εξάλλου, εάν η ποιότητα δεν ήταν κατάλληλη, ασφαλώς θα υπήρχαν αντιδράσεις από πλευράς των αγοραστών· τέτοιες αντιδράσεις όμως δεν σημειώθηκαν.

26. Η *Ελληνική Δημοκρατία* ισχυρίζεται επίσης ότι η απόφαση της Επιτροπής πάσχει πλάνη περί το δίκαιο, επειδή η Επιτροπή θεώρησε τον ανωτέρω καπνό ως πραγματικώς απωλεσθέντα κατά την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού ΕΟΚ 1883/78 του Συμβουλίου, της 2ας Αυγούστου 1978, (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/022, σ. 91).

Εξάλλου, η Επιτροπή παραβίασε τη γενική αρχή του αδικαιολόγητου πλουτισμού, επειδή περιέλαβε στους υπολογισμούς της για τη χρηματοοικονομική διόρθωση όχι μόνο τις δαπάνες, αλλά και την αξία του προϊόντος.

27. Ως προς τον τρόπο λήψεως των δειγμάτων, η *Επιτροπή* αντιτάσσει ότι αυτή έγινε σύμφωνα με τα επιστημονικά στοιχεία και μεθόδους που χρησιμοποιούνται σε διεθνές επίπεδο, κατά παγία πρακτική των υπηρεσιών της.

Οι έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν στις εγκαταστάσεις του συναφώς αρμοδίου Εθνικού Οργανισμού Καπνού (ΕΟΚ), κατόπιν κοινής συμφωνίας με τους αρμόδιους υπαλλήλους του Εθνικού Οργανισμού Καπνού, που παρέστησαν σε όλες τις εργασίες της κοινοτικής αποστολής ελέγχου και δεν διατύπωσαν ποτέ καμία αντίρρηση.

Ως προς την απουσία των εκπροσώπων των ελληνικών οργανισμών κατά την ανάλυση των δειγμάτων στα εργαστήρια της εταιρίας SEITA στο Bergerac (Γαλλία), η Επιτροπή παρατηρεί ότι καμιά κοινοτική διάταξη δεν προβλέπει τη συμμετοχή εκπροσώπων των εθνικών αρχών στις αναλύσεις ανεξαρτήτων εργαστηρίων και ότι, αντίθετα, η συμμετοχή αυτή θα μπορούσε να διακυβεύσει την αντικειμενικότητα των αναλύσεων αυτών.

28. Ως προς την αντιπροσωπευτικότητα της δειγματοληψίας, η *Επιτροπή* παρατηρεί ότι ακριβώς η Θεσσαλονίκη, η Καβάλα και οι Σέρρες είναι οι τρεις πόλεις που αποτελούν, κατ' εξοχήν, τα καπνοπαραγωγικά κέντρα της χώρας.

Ως προς τη (μη) αντίδραση των αγοραστών, η Επιτροπή αναφέρει ότι θα ήταν αδιανόητο να μην αγοράσουν τα επίδικα αποθέματα, αφού προσφέρονταν σε τιμή ίση προς το 3 % της τιμής της αγοράς. Εξάλλου, η εξαιρετικά χαμηλή τιμή αποτέλεσε έναν από τους λόγους

που οδήγησαν στη διεξαγωγή κοινοτικού ελέγχου στην Ελλάδα.

29. Η *Επιτροπή* θεωρεί εντελώς αβάσιμο τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι παρακρατήθηκαν υπέρογκα ποσά, επειδή ο καπνός αυτός θεωρήθηκε ως πραγματικώς απωλεσθείς. Η αφαίρεση έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 1883/78.

30. Η Επιτροπή θεωρεί, ομοίως, εντελώς αβάσιμο το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, του κανονισμού 1883/78, παρακράτησε όχι μόνο τα ήδη καταβεβλημένα έξοδα, αλλά και την αξία του προϊόντος.

Η καθής υπογραμμίζει ότι στους πίνακες υπολογισμού διαφαίνονται οι μειώσεις και στις ποσότητες και στην αξία, τόσο των αγορών όσο και των πωλήσεων του επιδίκου καπνού, δηλαδή ότι λαμβάνονται υπόψη και τα αποθέματα καπνού που εισήλθαν ή εξήλθαν από την αποθεματοποίηση. Συνεπώς, η αξία των ποσοτήτων καπνού που θεωρήθηκαν ότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του κανονισμού 1727/70 δεν έχει πράγματι παρακρατηθεί.

V — Απαντήσεις στα ερωτήματα του Δικαστηρίου

Α — *Ερωτήματα προς την Ελληνική Δημοκρατία*

1. α) *Πρώτο ερώτημα*

« Ενόψει των αποφάσεων του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1990, Ελληνική Δημοκρατία κατά Επιτροπής (C-259/87, C-334/87 και C-335/87), της 12ης Ιουλίου 1990, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας (C-35/88), και της 19ης Μαρτίου 1991, Ελληνική Δημοκρατία κατά Επιτροπής (C-32/89), η Ελληνική Δημοκρατία καλείται να αναφέρει επακριβώς στο Δικαστήριο τους λόγους ακυρώσεως και τα επιχειρήματα επί των οποίων εμμένει. »

β) *Απάντηση*

Η Ελληνική Δημοκρατία γνωστοποίησε στο Δικαστήριο ότι εμμένει επί των λόγων ακυρώσεως που αναφέρονται

— στις δαπάνες για τις επιστροφές κατά την εξαγωγή 6 400 τόνων σιμιγδαλιού·

— στην είσπραξη της εισφοράς συνυπευθυνότητας στον τομέα των σιτηρών·

— στις δαπάνες για την αποθεματοποίηση ακατέργαστου καπνού.

2. α) *Δεύτερο ερώτημα*

« Η Ελληνική Δημοκρατία καλείται να διευκρινίσει τα στοιχεία που την οδήγησαν να τροποποιήσει, το 1989, τον αριθμό που αφορά τη συνολική εσωτερική χρήση σιτηρών (περίοδος εμπορίας 1986/87) σε σχέση προς τον αριθμό που ανακοινώθηκε στο Eurostat το 1988. »

β) *Απάντηση*

« Οι ελληνικές αρχές υπεστήριξαν, τόσον στην αίτηση ακύρωσης, όσο και στο υπόμνημα

απάντησης, ότι τα στατιστικά στοιχεία επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή για τον υπολογισμό των ποσοτήτων σιτηρών που υπόκεινται στην εισφορά συνυπευθυνότητας ήσαν προσωρινά και στηρίζονταν σε εκτιμήσεις ηρτημένης εσοδείας. Η εκτίμηση αυτή στηρίζεται στην προβλεπόμενη ή αναμενόμενη παραγωγή και μάλιστα με μέσο όρο ακαθάριστης προσόδου, λόγω της επιδράσεως ή της ενδεχόμενης επιδράσεως φυσικών παραγόντων. Ο χρόνος κατά τον οποίο διενεργείται η εκτίμηση έχει επίσης σχέση με τη δυνατότητα προσεγγίσεως της πραγματικότητας. Όσο εγγύτερα προς τη συλλογή πραγματοποιείται η εκτίμηση, τόσο πιο αξιόπιστη μπορεί να θεωρηθεί. Πέραν αυτού δυσχέρεια αντιμετώπισαν οι ελληνικές αρχές στην εξαγωγή ακριβών στοιχείων εξ' αιτίας του πυρηνικού ατυχήματος του Τσέρνομπιλ. Όπως είναι γνωστό εξ' αιτίας του ατυχήματος αυτού η Επιτροπή απηγόρευσε να τεθούν στο εμπόριο σιτηρά που ήσαν προσβεβλημένα με ραδιενέργεια. Τα προϊόντα αυτά παρέμειναν δεσμευμένα πέραν της διετίας στις αποθήκες παραγωγών και εμπόρων. Επομένως δεν ήταν εύκολο και εξ' αυτού του λόγου να προσδιοριστούν με ακρίβεια οι ποσότητες για τις οποίες οφείλετο η καταβολή της εισφοράς. »

Β — *Ερωτήματα προς την Ελληνική Δημοκρατία και την Επιτροπή*

3. *Τρίτο ερώτημα*

« Οι διάδικοι καλούνται να ελέγξουν τους υπολογισμούς τους όσον αφορά την εισφορά συνυπευθυνότητας για τα σιτηρά. Ειδικότερα, παρακαλούνται:

— να αναφέρουν το έγγραφο από το οποίο προκύπτει ότι η Επιτροπή έκανε όντως δεκτές τις ελληνικές απόψεις όσον αφορά τους 299 000 τόνους καταναλώσεως στις εκμεταλλεύσεις [βλ. σημείο 4.2.2.2.4, περίπτωση 1), β, δεύτερη παύλα, του παραρτήματος αριθ. X της προσφυγής]·

— να αναφέρουν την ποσότητα για την οποία δεν εισπράχθηκε η εισφορά στις εξής περιπτώσεις:

α) αν ληφθούν υπόψη οι ως άνω 299 000 τόνοι,

β) αν ληφθεί υπόψη η διαφορά μεταξύ της ποσότητας χρήσεως και της ποσότητας που αναφέρει η Ελληνική Δημοκρατία,

γ) αν ληφθούν υπόψη οι περιπτώσεις α και β συγχρόνως·

— να αναφέρουν επακριβώς τις αμφισβητούμενες ποσότητες και τα αντίστοιχα ποσά. »

Απάντηση

3.1. Πρώτο υποερώτημα

Οι δύο διάδικοι δίνουν την ίδια απάντηση: η εκ μέρους της Επιτροπής αποδοχή των ελληνικών απόψεων σχετικά με τους 299 000 τόνους για ανθρώπινη κατανάλωση στην εκμετάλλευση προκύπτει από την προσθήκη 2, τροπ. 1, στη συνοπτική έκθεση για το 1987, της 5ης Οκτωβρίου 1989, σημεία 4.2.2.2.3. και 4.2.2.2.4. [1].

1 — Αντίγραφο του εγγράφου αυτού, κατά το μέρος που αφορά το σημείο αυτό, περιελήφθη για πρώτη φορά στη δικογραφία ως συνημμένο της απαντήσεως στο ως άνω ερώτημα.

3.2. Δεύτερο υποερώτημα

Κατά την *Επιτροπή*, αν ληφθούν υπόψη οι 299 000 τόνοι για ανθρώπινη κατανάλωση στην εκμετάλλευση, η συνολική ποσότητα για την οποία δεν εισπράχθηκε εισφορά ανέρχεται σε 411 000 τόνους.

Κατά την *Ελληνική Δημοκρατία*, αν ληφθούν υπόψη οι εν λόγω 299 000 τόνοι, δεν απομένει ποσότητα σιτηρών για την οποία να οφείλεται εισφορά συνυπευθυνότητας.

3.3. Τρίτο υποερώτημα

Κατά την *Επιτροπή*, αν κατά τον υπολογισμό ληφθούν υπόψη, ως συνολική εσωτερική ποσότητα, οι 5 141 000 τόνοι, η ποσότητα για την οποία δεν εισπράχθηκε εισφορά ανέρχεται σε 710 000 τόνους. Αντιθέτως, αν ληφθεί υπόψη ο αριθμός που αναφέρει η Ελληνική Δημοκρατία (4 489 000 τόνοι), τότε η ποσότητα αυτή ανέρχεται σε 58 000 τόνους.

Κατά την *Ελληνική Δημοκρατία*, δεν μπορεί να δοθεί απάντηση στο υποερώτημα αυτό έτσι όπως είναι διατυπωμένο το ερωτηματολόγιο. Η προσφεύγουσα περιορίζεται να παραθέσει, στον ίδιο πίνακα, τους υπολογισμούς της Επιτροπής (που έγιναν με βάση την ποσότητα των 5 141 000 τόνων) και της Ελληνικής Δημοκρατίας (που έγιναν με βάση τη ποσότητα των 4 489 000 τόνων). Οι υπολογισμοί αυτοί καταλήγουν, αντιστοίχως, σε ποσότητες 710 000 και 299 000 τόνων, για τις οποίες δεν εισπράχθηκε εισφορά.

3.4. Τέταρτο υποερώτημα

Κατά την *Επιτροπή*, αν, για τον υπολογισμό της ποσότητας για την οποία δεν εισπράχθηκε εισφορά, ληφθούν υπόψη τόσο οι 299 000 τόνοι, οι οποίοι απαλλάσσονται από την εισφορά ως προοριζόμενοι για ανθρώπινη κατανάλωση στην εκμετάλευση, όσο και οι 5 141 000 τόνοι που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή ως συνολική ποσότητα εσωτερικής χρήσεως, τότε το αποτέλεσμα είναι *411 000* τόνοι. Αν, αντιθέτως, ληφθούν υπόψη οι 299 000 τόνοι και η ποσότητα (4 489 000 τόνοι) που αναφέρει ως εσωτερική κατανάλωση η Ελληνική Δημοκρατία, τότε το αποτέλεσμα είναι αρνητικό, ήτοι *-241 000* τόνοι, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι εισπράχθηκε εισφορά πέραν του δέοντος. Όσον αφορά τα χρηματικά ποσά, ο πρώτος υπολογισμός οδηγεί σε δημοσιονομική διόρθωση ύψους 258 108 000 δρχ· αντιθέτως, ο δεύτερος υπολογισμός οδηγεί σε ποσό 151 348 000 δρχ το οποίο η Επιτροπή θα πρέπει να επιστρέψει στην προσφεύγουσα. Συναφώς, η Επιτροπή τονίζει ότι, τόσο στην πράξη όσο και από τεχνικής απόψεως, δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί εισφορά επί ποσότητας υπερβαίνουσας την κανονική ποσότητα, καθόσον η είσπραξη της εισφοράς προϋποθέτει τη διενέργεια κάποιας εμπορικής πράξεως (π.χ. μεταποίηση, εξαγωγή, κ.λπ.). Κατά συνέπεια, αφού η εισφορά εισπράττεται από το κράτος μέλος, δεν είναι νοητό να εισέπραξε το κράτος αυτό εισφορά χωρίς να έχει διενεργηθεί κάποια εμπορική πράξη και χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπουν οι κοινοτικοί κανονισμοί. Εξάλλου, τονίζει η Επιτροπή, η ίδια η προσφεύγουσα δήλωσε (παράρτημα XII του υπομνήματος αντικρούσεως) ότι το υπόλοιπο για το οποίο δεν εισπράχθηκε εισφορά περιορίζεται μόνο σε 299 000 τόνους (ποσότητα απαλλασσόμενη από την εισφορά ως αντιστοιχούσα στην ανθρώπινη κατανάλωση κατά την εκμετάλλευση).

Κατά την *Ελληνική Δημοκρατία,* με τους ίδιους υπολογισμούς, εφόσον οι υπολογισμοί αυτοί γίνουν δεκτοί, προκύπτει ότι δεν απομένει καμία ποσότητα επί της οποία να πρέπει να εισπραχθεί εισφορά.

4. α) *Τέταρτο ερώτημα*

« Οι διάδικοι καλούνται να διευκρινίσουν ποια είναι ακριβώς τα αμφισβητούμενα ποσά όσον αφορά την αποθεματοποίηση ακατέργαστου καπνού. »

β) *Απάντηση*

Η *Επιτροπή* διευκρινίζει ότι η συνολική ποσότητα των καπνών που έλαβε υπόψη για τους υπολογισμούς της ανέρχεται σε *6 736 096 τόνους,* από τους οποίους οι 6 295 290 τόνοι αντιπροσωπεύουν καπνά τύπου Burley και οι 440 806 τόνοι καπνά ανατολικού τύπου. Το συνολικό ποσό της αντίστοιχης διορθώσεως ανέρχεται σε 1 391 025 367 δρχ.

Η *Ελληνική Δημοκρατία* δεν δίνει ακριβή απάντηση στο ερώτημα αυτό. Κατ' αυτήν, δεν είναι δυνατός ο ακριβής υπολογισμός των δημοσιονομικών συνεπειών των αποτελεσμάτων των αναλύσεων τις οποίες πραγματοποίησε ο εμπειρογνώμονας της Επιτροπής, καθόσον ο τελευταίος δεν καθόρισε τα ποσοστά ποιοτικής κατατάξεως στις κατηγορίες A, B και C ούτε ανακοίνωσε τα αντίστοιχα αποτελέσματα.

5. α) *Πέμπτο ερώτημα*

« Οι διάδικοι καλούνται να προσδιορίσουν τα αμφισβητούμενα στοιχεία καθώς και τα επιχειρήματά τους όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 4 του κανονισμού 1883/78. »

β) *Απάντηση*

Κατά την *Επιτροπή,* ο ισχυρισμός της Ελλάδος μπορεί να συνοψιστεί ως εξής: όταν η Επιτροπή προβαίνει στις διορθώσεις των δαπανών που δηλώθηκαν από τα κράτη μέλη εις βάρος του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων, δεν μπορεί να αφαιρέσει ποσό μεγαλύτερο από αυτό που έχει ήδη καταβάλει ως δαπάνες. Όμως, η Ελληνική Δημοκρατία φαίνεται να ισχυρίζεται ότι η εφαρμογή του άρθρου 4 του κανονισμού 1883/78 οδηγεί στη μη αναγνώριση όχι μόνο των δαπανών που κατέβαλε το ΕΓΤΠΕ αλλά επιπλέον και της αξίας αγοράς των καπνών που δεν αναγνωρίστηκαν.

Η Επιτροπή εξηγεί ότι οι πίνακες υπολογισμού που χρησιμοποιεί όταν προβαίνει στις δημοσιονομικές αυτές διορθώσεις περιλαμβάνουν τόσο τις ποσότητες καπνού που δεν ανταποκρίνεται στα ελάχιστα απαιτούμενα ποιοτικά χαρακτηριστικά όσο και την αξία *κατά την αγορά και κατά την πώληση* των ποσοτήτων αυτών (σημειωτέον ότι τα έσοδα από την πώληση των καπνών στην παρέμβαση πιστώνονται στο ΕΓΤΠΕ). Κατά συνέπεια, είναι αδύνατον να παρακρατηθεί δύο φορές — όπως φαίνεται να ισχυρίζεται η προσφεύγουσα — η αξία της ποσότητας καπνού που δεν ανταποκρίνεται στα απαιτούμενα χαρακτηριστικά.

Η *Ελληνική Δημοκρατία* περιορίζεται να παρατηρήσει ότι η μη αναγνώριση των δαπανών, με το σκεπτικό ότι χαρακτηρίζονται από την Επιτροπή « ως καθαρές απώλειες » βάσει του άρθρου 4 του κανονισμού 1883/78, δεν είναι νόμιμη.

6. *Έκτο ερώτημα*

« Οι διάδικοι καλούνται να εκφραστούν σαφέστερα όσον αφορά τις μεθόδους δειγματοληψίας του καπνού που χρησιμοποιούνται στη διεθνή πρακτική. »

Απάντηση

Κατά την *Επιτροπή*, είναι δύσκολο να περιγραφεί με ακρίβεια μια μέθοδος ελέγχου που να ακολουθείται παγίως σε διεθνές επίπεδο.

Για τη διενέργεια των ελέγχων, η Επιτροπή προσέλαβε ειδικό εμπειρογνώμονα γερμανικής καταγωγής, επικουρούμενο από υπαλλήλους της Επιτροπής. Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου, ο εμπειρογνώμονας αυτός υπέβαλε έκθεση στις υπηρεσίες της Επιτροπής, όπου περιγράφει λεπτομερώς, μεταξύ άλλων, τη μέθοδο ελέγχου που χρησιμοποιήθηκε καθώς και τα αποτελέσματα του ελέγχου του. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η μέθοδος που χρησιμοποίησε ο εμπειρογνώμονας ανταποκρίνεται στη λεγόμενη διεθνή μέθοδο.

Εξάλλου η Επιτροπή, καίτοι αναγνωρίζει ότι θα μπορούσε ενδεχομένως να εξεταστεί μεγαλύτερη ποσότητα δειγμάτων καπνού προτού γίνει η παρέκταση των αποτελεσμάτων στο σύνολο των ελεγχθεισών ποσοτήτων, θεωρεί ότι η ορθότητα των αποτελεσμάτων δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Αφενός, το ποσοστό των καπνών τύπου Burley που δεν ανταποκρίνονταν στα ελάχιστα απαιτούμενα ποιοτικά χαρακτηριστικά ανερχόταν σε 47 % κατά μέσον όρο, ποσοστό το οποίο κρίνεται αρκετά υψηλό ώστε να δικαιολογεί την εν λόγω παρέκταση. Αφετέρου, τα αποτελέσματα του φυσικού ελέγχου που πραγματοποίησε ο εμπειρογνώμονας επιβεβαιώθηκαν στη συνέχεια από την ανάλυση των δειγμάτων που πραγματοποιήθηκε στο εργαστήριο του SEITA, στο Bergerac της Γαλλίας. Η διόρθωση της Επιτροπής στηρίχθηκε στα αποτελέσματα στα οποία κατέληξε το εν λόγω εργαστήριο.

Η *Ελληνική Δημοκρατία* υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική και τις υπηρεσιακές οδηγίες της Επιτροπής, τα δείγματα πρέπει να λαμβάνονται κατά το σύστημα της « φέτας » εις τριπλούν, ένα για άμεση ανάλυση, ένα δεύτερο που διατηρείται για επιβεβαίωση της ανάλυσης και ένα τρίτο που προορίζεται για την αρμόδια υπηρεσία του κράτους μέλους. Αντιθέτως, ο εμπειρογνώμονας της Επιτροπής έλαβε φύλλα δειγματοληπτικά και σχημάτισε ένα δείγμα. Ο τρόπος αυτός λήψεως του δείγματος χαρακτηρίζεται επιστημονικά « δειγματοληπτικό σφάλμα », του οποίου τα αποτελέσματα οδηγούν εκ του ασφαλούς σε τρομερές αποκλίσεις. Κατά την Ελληνική Δημοκρατία, ενώ στη διεθνή πρακτική το λαμβανόμενο δείγμα αντιπροσωπεύει το 5 % της αποθεματοποιημένης ποσότητας, στη συγκεκριμένη περίπτωση το ποσοστό κυμαινόταν από 0,033 έως 0,013 %.

G. F. Mancini
εισηγητής δικαστής